

VI. Országos Középiskolás Képzőművészeti Diáktárlat

Kedves Alkotó Diákok! Hölgyeim és Uraim!

Látva ezt a sok képet, melyet középiskolás fiatalok készítettek, feltehetjük ezt a kérdést: Vajon miért fest és rajzol egy fiatal a mai világban, amikor annyi mindennel foglalkozhatna? Talán még érdekesebb dolgokkal is..., hiszen óriási a csábítás.

S ezek a fiatalok, mégis ezzel az önboldogító hóborttal töltik a szabad idejüket, mert önmagukat akarják adni, az önmegvalósítás büvkörébe esve érzik jól magukat. Életérzésük készíti őket erre. Ezzel el is jutottunk a művészet céljához, mint ahogyan Alain Arias megfogalmazta: „A művészet célja nem valami túlfinomult, intellektuális párlat – hanem a fokozott, csodálatos életérzés”.

Manapság, amikor számítógéppel illusztrált díszletek vesznek körül bennünket, a rajzolás és a festés különösen szép kedvtelés. Akinek van kedve hozzá, sok gyönyörűséget találhat az alkotómunkában, aki pedig tehetséget is kapott az égiektől, annak szerintem kötelessége az alkotás.

Hölgyeim és Uraim!

Önök közül biztosan többüknek volt már olyan élménye, hogy járt Egyiptomban, s abban a szerencsében részesült, hogy lemehetett a Királyok völgyében lévő fáraósírokba. S mit tapasztalt, azt, hogy évszázadok, sőt évezredek teltek el, s a művészi vésések szinte teljesen egyformák. Rögtön meg is állapíthatjuk, hogy jobb a mai kor művészeinek, így az itt kiállító ifjú tehetségeknél is, mert nem kell egyformát alkotniuk, az elvárás csak az, hogy színvonalas, jó, és kiállítható legyen, amit készítenek. Ezért jut eszembe Hajnóczy Rózsa (aki Germanus Gyula, a világhírű keletkutató felesége) Bengáli tűz c. könyvéből a következő: „Az embereknek mind egyforma a szemük, és mégis mást látnak vele”. Milyen igaza van, s mint ahogyan látják, ezért ilyen sokféle ez a művészet is, amit a fiatalok képviselnek. Nincs két egyforma alkotás, pedig az alkotók hasonló korúak, és még sok más hasonlóságot is lehetne említeni róluk. Valójában nem is az a lényeg, hogy az ember jó vagy rossz műveket alkot, hanem az, hogy a műveinek van-e értéke, mondanivalója a másik számára. Ha végignézik ezt a kiállítást láthatják, érezhetik és értékelhetik a fiatalok által közölt sok-sok mondanivalót.

A zsűrizést két fázisban végeztük, volt egy előzsűrizés is. A szervezők felhívására **505** /tavaly 407/ **db alkotás** érkezett, **316** /tavaly 266/ **ifjú alkotóművésztől**, akiket **57 rajztanár** készített fel. A diákalkotók különböző intézményekben tanulnak, a pályázatot **24 településről 39** /tavaly27/ **iskola** vette komolyan. A **316 alkotó** közül **186 diáknak 260** /tavaly 210/ **alkotása** kerül kiállításra. Itt elsősorban a díjasok, különdíjasok, csoportdíjasok és a zsűri dicséretét kiérdemlők képei vannak kiállítva.

Díjazásban **6 fő** részesül, mind egyéni alkotó, a **külföldi díjak száma 5**, alkotó **csoportdíjasok száma 4**, a **zsűri dicséretét érdemelte ki 12 diák**.

A zsűrizés nem volt egyszerű feladat, ezért engedjék meg, hogy itt és most megköszönjem munkájukat zsűritársaimnak, **Aknay János** Munkácsy- és Kossuth-díjas festőművésznek és **Rácz Imre** festőművésznek, valamint **Tanikawa Jun** úrnak, aki a toyamai festészeti és grafikai intézmény igazgatója. Megemlítem még, hogy nagyban segítette a munkánkat az, hogy a Suliszerviz és a Kovács Máté Művelődési Központ munkatársai nagyon jól előkészítették az anyagot.

Az itt kiállított alkotások legtöbbjét magyar diákok készítették, de ez az országos tárlat már az elmúlt években kinőtte határainkat, így most is érkeztek pályázatok határon túlról is, sőt nagyon messziről, Japánból is, méghozzá szépszámmal. „A művészet nem ismer állam- és országhatárokat. A művészet a gondolat szabad áramlása, a kéz, a szív szabad vezérlése. Csak módszereiben változó, jelrendszerei azonban a világon mindenütt érthetőek és értelmezhetőek” – fogalmazta meg *Avanesian Alex*.

Valóban, a Japánból érkezett alkotások jelrendszereiben különböznek az általunk megszokottaktól. Ezek a képek egy tőlünk távoli országba vezetnek bennünket, ahol a hagyomány és a modernitás, valamint az európai és távolkeleti látásmód békésen megfér egymás mellett, nemcsak a művészetben, de az élet egyéb területein is.

A takaokai festészeti és grafikai intézmény diákjai akvarellal, akrillal és olajjal készített alkotásokat küldtek erre a kiállításra. A japán festészet nagyon sokáig sajátosságos, merev, hieratikus jellegű volt, főleg a figurális ábrázolásban. Tájképeik sokkal szerencsésebbek voltak, lírikus hangulatot árasztottak. Ezeken már érezhetőek a fölkelő nap országának kimondhatatlanul finom természeti bájai. Európaiakat is lenyűgöztek ezek az alkotások. Anselm Feuerbach gyönyörű mondására gondolok: „Nagy meghatottságomban úgy éreztem, mintha szemeimmel néznék zenét s füleimmel nem hallanám: a színek harmóniája elkábította érzékeimet.” De megemlítem, hogy Van Gogh-ot is lenyűgözték a hagyományos japán festmények.

Vízfestményeiket gyakran feliratok és pecsétek is díszítik. A diákok alkotásaikon is szerepelnek feliratok és képek, melyek azt mutatják, hogy ők hogyan látják a világot. Egyszerű öszinte képek ezek. Érdekesség az, hogy olajfestmény is érkezett, pedig az olajfestészetnek nincs kecsegtető jövője náluk. Ők egész különleges éghajlati viszonyok között élnek, amelyek épületeiknek és lakásuknak könnyű, mozgékony szerkezetét teszik szükségessé. Mint említettem, több képen szerepel a kalligráfia, a háttér festményt képernyőként lehet felfogni, mint egy háttérképet, s a festett, fekete vagy fehér kalligráfia életet, tele érzést nyújt a szemlélőnek. Uralja az előtér képernyőjét. Érdekes módon mi, a zsűri tagjai díjas alkotásnak mégis egy olyat választottunk, ami nem rendelkezik felirattal, de hűen szimbolizálja a mai modern japán festészeti felfogást. **Suzuki Hitomi** életörömét sugározza az akril alkotása. Megemlítem, hogy az itt szereplő japán alkotók csoportdíjasok lettek. A díjasok közül kiemelem **Nakamura Hinakót**, aki festményén olajba álmodva mutatja be a magyar-japán barátságot zászlóink segítségével.

A régi művészek úgy tartották, a festőtehetség fokmérője az emberábrázolásban rejlik. A fiatal alkotóművészek mindig is akt-tanulmányokon csiszolták mesterségbeli tudásukat. Akt pedig nincsen alakrajz nélkül. A természettudósokhoz hasonlóan minden kor művészei kimeríthetetlen témának tartották az emberi testet. Persze ki is érdeklődhetne jobban az emberi test iránt, mint maga az ember?

Az emberábrázolás elsajátítása annak megtanulása, hogyan ábrázoljuk azt, amit valóban látunk. Az első látásra könnyű feladat akkor válik akadállyá, mikor a rajzlapon nem tudunk ellentmondani a formákra és arányokra vonatkozó ismereteinknek. Agyunk ugyanis minden körülmények között kiegészíti az emberi testről alkotott képünket, hiszen teljes egészében sosem látjuk azt. Ugyanígy ellensúlyozza a perspektíva, a méretarány és a fények játékát is. Hogy ezen – az egyébként nagyon hasznos – tulajdonságunkon túl tudjunk lépni, és megtanuljuk ábrázolni az embert „úgy, ahogy van”, komoly mesterség.

A főtí **Tóth Bálint** ceruza Fél aktján bizonyítja mesterségbeli felkészültségét. Nagyon szépen ábrázol egy már nem annyira szép, idősödő nőt bebizonyítva, hogy a képzőművészet palettája

igen sokszínű. Kiváló fény-árnyék megoldású, jó plasztikájú kompozíció. Hasonlóan jó és értékes alkotás a tiszaujvárosi **Nagy Iringó** Elveszve c. képe. Erős kontrasztjaival szinte síkra bontja festményét. A kép látszólag nyugodt arcot mutat meg, mégis érezni a mondanivalót, mely magában hordozza a sikító feszültséget.

Teljesen feszültségmentes a debreceni **Bednarik Dorina** ceruza technikájú Páros portréja. A lazán, könnyedén „földobott” alkotás a nyugalmat és a szeretetet árasztja magából. Izgalommentes, és mégis érezni lehet, hogy a páros már sok „életizgalmon” van túl. Íme, ez is lehet feladata a képzőművészetnek.

Tóth Emese Éva, aki Békéscsabára való szintén emberábrázolással foglalkozik illusztrációin, melyeket tus, toll, grafit, azaz vegyes technikával készített. A három képe közül kiemelem a Találkozás címűt, mely lebilincseli a szemlélőt. Grécói felfogásban ábrázolt hölgyfigurái látszólag izgalommentesen, mondhatni hétköznapi módon találkoznak, s mégis az egyikük pillantásában ott a feszültség, s ezt a feszültséget még megsokszorozza az ifjú művész által alkalmazott monoton környezet is, mely rávezeti a néző tekintetét a két arc találkozására. Kiváló illusztráció.

Később még szólok olyan alkotókról, akik az embert örökítették meg alkotásaikon.

Hölgyeim és Uraim!

Ezen a kiállításon megfigyelhetünk sok hagyományos természetelvű alkotást, valamint olyanokat, amelyek az ábrázolás mozzanatait a műből és a művészi munkából kiküszöbölő, a hagyományossal szembehelyezkedő, természeti motívumokra még csak nem is utaló képzőművészeti alkotások. Ezek az absztrakt művészethez tartoznak. Elvont, elméleti, gondolati. Ilyen a hajdúböszörményi **Török Beatrix** Kékszakállú vára c. alkotása is. Nem foglalkozik a valóság összefüggéseivel, a szokásos formákat megbontja. A jól komponált egyszerű absztrakt képen a kékek és lilák halmazában izgalmasan bukkan elő a kör formájú sárga foltja. Ez egy romantikus absztrakció, keményen, feketével átítatva.

Érdekes alkotásokkal, művészi plakátokkal jelentkeztek diákok a **nyíregyházi Művészeti Középiskolából**. Ezek valójában kommunikációs eszközök. Persze nem azokra a plakátokra kell gondolnunk, amelyek óriási, öles betűkkel hirdetik nekünk, hogy a műbeles virsli most csak 99 Ft. Azok a legnagyobb jóindulattal sem művésziek. Felmerül a kérdés, hogy mikor lesz művészi egy plakátalkotás? Az előbbieken már szoltam a művészet lényegéről. Ide is vonatkozik, tehát akkor, ha mondanivalója van a szemlélődő számára. Feladata átadni valamit a szemlélődőnek. Egy gondolatsort, eszmét, vagy csupán egy érzelmet. Természetesen betartva a művészet szabályait. Én úgy gondolom, hogy művészt csak emberi kéz és elme tud alkotni. Lényeg, hogy valamifajta érzelmet indítson bennünk, gondolkodásra késztesen, hogy megérintsen. A szemlélődő hamar jöjjön rá, hogy miről is van szó, mit akar közvetíteni felénk a művészi plakát alkotója. A nyíregyháziak mesteri módon nyúltak ehhez a témához. A zsűri kiemelte **Terdik Benjamin** filmplakátját, amely legjobban felel meg a művészi elvárásoknak. A Szegénylegényeket hirdeti, még a betűválasztása is szegényes, ezért is nagyszerű. Hasonlóan kiváló művészi alkotás **Deák Eszter** Lea filmplakátja is, mely film Csontvárit mutatja be. Dicséretes alkotásokat készített még **Molnár Brigitta Blanka**, **Ács Róbert Mihály** és **Názon Bálint**.

Szép színfoltja kiállításunknak a **debreceni Kós Károly Szakképző Iskola** alkotócsoportjának képei. Középiskolában nagyon lényeges képzőművészeti feladat a műtermi beállítások különböző technikákkal való megrajzolása, megfestése. Ezt a szakképzősök művészi módon oldották meg. Pont-vonal-folt felületek működtetésével izgalmas, geometrikus forma-kompozíciókat hoztak létre.

Az alkotásokon a színek a forma képzésére, kiemelésére, térformában vagy síkformában jelennek meg. Gyakran azonban – különösen a modern megfogalmazásoknál – a színek

lesznek a kompozíció főszereplői. Több alkotó a szimmetria, esetleg az aszimmetria és a ritmus megvalósításával alapvetően a harmonikus hatások elérésére törekedett. Az alkotócsoporthoz tagjai közül kiemelem a következő diákokat: **Hemrik Csilla, Virág Fruzsina, Török Anikó, Dalmi Anita, Nagy Anett, és Dienes Dóra.**

A **hajdúdorogi Szent Bazil Oktatási Központ** tanítványai rézkarcaikkal emelkednek ki. Ezek az ifjú alkotók lendületesen hirdetik a színességet, a fiatalságot, a szépséget s az érdekességet. Mert ügyesek. Közülük a legjobbak: **Borbély Andrea, Fejér Dóra, Figezki Gábor, Pálfi Regina, Grunda Alexandra, Iváncsó Máté, Kárándi Gréta, és Miterli Gertrud.**

Visszatérek röviden az emberábrázolásra, mely témájában nagyszerű, s úgy gondolom, hogy ebben a korban talán a legtöbb időt érdemlő elfoglaltság kell, hogy legyen. Pár olyan alkotást is fogok említeni, melyek a művelődési központban vannak kiállítva. A zsűri dicséretben részesíti a hajdúszoboszlói **Dömény Biankát** Portré alkotásaiért, a szintén hajdúszoboszlói **Vágó Borbálát** három igen kiváló humoros megfogalmazású portréjáért.

Az egri **Urbán Viktóriát**, egy aszimmetrikus megfogalmazású időt urat ábrázoló portréjáért. A dunakeszi **Tóth Bálintot**, a jó és merész önarcképéért. A főtí **Sziráki Barbarát** akvarell portréjaiért, és a szintén főtí **Bednarik Dorinát** portréjáért.

Megemlítem még, hogy finom, érzékenyen megfogalmazott ceruzarajzot készítettek: a debreceni **Király Nikolett, Roszkos Zsófia,** és a szoboszlói **Varga Attila.**

Jól komponált, figyelemfelkeltő grafikai alkotásokat küldtek: a szolnoki **Majoros Noémi** és **Csontos Aranka.** Az akvarell lazaságát, finomságát, mint technikát alkalmazza légi csendéletein a zalaegerszegi **Püsök Lilla.** Festői látásmóddal kezeli ezt az anyagot.

Még egy alkotóról szólok, aki szintén a zsűri dicséretét érdemelte ki, a debreceni **Koczka Virág Eszter.** Lepkék c. alkotásai a cigány képzőművészeti kultúra színeiből építkeznek. Érzékenyen ötvözik a hideg és meleg színeket. A kicsit zsúfoltnak tűnő alkotások igen izgalmasak. Formái a természet lepkéinek színeivel ajándékoznak meg bennünket.

Hölgyeim és Uraim! Kedves vendégek!

Sajnos az idő véges. Szólnék még szívesen több alkotóról, de az idő rövideje nem engedi. Szólnék szívesen a felkészítő tanárokról és az iskolákról is. Mindannyiunk nevében megköszönjük, hogy elfogadták felkérésünket, köszönjük a kollégáknak, hogy felkészítették tanítványaikat, s kérem fogadják őszinte elismerésünket diákjaik alkotásaiért.

Önöket pedig arra kérem, fogadják szeretettel ezeket a képeket és azt a tisztaságot, képzőművészeti élményt, és ezen keresztül emberi élményt, imponáló ötletgazdagságot, szárnyaló fantáziát, amit nekünk nyújtanak.

Kedves Diákalkotók!

Két idézettel köszönök el tőletek.

Az egyik Csehovtól való: „Nem olyannak kell ábrázolni az életet, amilyen, nem is olyannak, amilyennek lennie kellene, hanem olyannak, ahogy álmainkban megjelenik.”

A másik Salvador Dalitól: „A festő nem az, aki ihletett, hanem aki képes megihletni másokat.”

Kívánom, hogy a közönség elismerését nyerje el e seregszemle!

Köszönöm, hogy meghallgattak.

Komiszár János festőművész

Hajdúszoboszló, 2011. október 18.